

Eseményszerű kiállításunkkal két fő célt tűztünk ki magunk elé. Az egyik a kiállítótérrel kapcsolatos, a térrel, amelyben a testetlen néző tapasztalata helyett egy összetettebb élménynek szerettünk volna helyet adni. Ahogy **Brian O'Doherty** írja a *white cube*-ról: „*A tér azt sugallja, hogy miközben a szem és a szellem szívesen látott vendég, a térfoglaló test nem az*”.¹ Hogy ezen túllépjünk, egy olyan hibrid térben kezdtünk el gondolkodni, amely a hagyományos kiállítási formát ötvözi a színházi tér sajátosságaival. A helyszín, amely ebből az indítatásból kiválasztásra került, az Artus Stúdió színháztere. A stúdió vezetője, **Goda Gábor** munkásságában szintén kulcsmotívum az egyszerre megjelenő többféle forma a művészi közlésben. Nem tesz különbséget koncert, kiállítás, tánc, performansz és installáció között.² Ez a törekvés a rendszerváltás időszakában jelent meg Magyarországon, amikor is a totalitásra való törekvés érvényét veszítette, a komplex művészeti gondolkodás, a kutatáson alapuló művészi munka, a kollektív kutatómunka, az összetett színházi nyelv, és a köztes műfajok kutatása kerültek előtérbe.

Az, hogy a térben a test is szívesen legyen látva, a választott témánk szempontjából is kifejezetten indokolt. A másik célunk ugyanis az, hogy a szexualitás területén generációs szinten tapasztalt fluiditást és képlékenységet ragadjuk meg, amely magában foglalja a kísérletező, játékos szellemet és a pillanatnyiség örömeit, felszabadultságát.

Környezetünkben azt figyeltük meg, hogy a testi tapasztalás mint primer léttapasztalat van jelen. Sokszor nem a szilárd testek individualitásával találkozunk, hanem alkalmi, flexibilis személyiségekkel. Az új materializmus³ egy holisztikus látásmódot enged át a Nyugat emberének, az anyag és a szellem dichotómiájának a felszámolását, a nyers érzékiség, a meghaladhatatlan közvetlenség elsőbbségét és a közösség erejét hirdetve. Az organikusság, likviditás, és az ezeken keresztül önmegismerés ma mindennél előrébb való. A merev és átlátható racionális struktúrákat felváltja a szabad áramlás.

Elsődleges forrásaink a téma kutatásában **Donna Haraway** *Kiborg kiáltványa*⁴ és a hidrofeminizmus szakirodalma⁵. A nőiséggel és szexualitással kapcsolatos fluid értelmezésünket leginkább Haraway szavai írják le: „*A kiborgok talán komolyabban vehetik a szex és a testet öltött nemiség részleges, képlékeny és alkalmi vonatkozásait. Lehetséges, hogy a gender végső soron nem globális identitás.*” **Astrida Neimanis** hasonló gondolatokat visz tovább *Hydrofeminism: Or, On Becoming a Body of Water* című írásában. A környezetünkben minket körülölelő vizek, nedvek áramlását hozza párhuzamba a létezésünkkel, felvetve az egymást érő viszonyokat, mindent összekapcsolva. Az embertől kezdve a természet diverz világáig mindent a folyadékok táplálnak. Mi is víz alapú testek vagyunk, és a bolygó egy kisebb halmazát képezzük csak. A bolygó vize, amelybe beletartozunk, szerető gondoskodással

¹ Brian O'Doherty, „A fehér kockában. A galériatér ideológiája. Első rész: Jegyzetek a galériaterről,” *Exindex*, ford. Erhardt Miklós (2023. november 15.): <https://exindex.hu/hu/nem-tema/a-feher-kockaban-a-galeriatert-ideologiaja/>.

² Fuchs Livia, *Száz év tánc* (L'Harmattan, 2007).

³ Hornyik Sándor, „Poszthumanista materializmus,” *Exindex* (2019. december 13.): <https://exindex.hu/hu/kritika/poszthumanista-materializmus/>.

⁴ Donna Haraway, „Kiborg kiáltvány,” *Replika* (2005. november): 135, https://monoskop.org/images/d/d5/Haraway_Donna_2005_Kiborg_kialtvany_tudomany_technika_es_szocialista_feminizmus_az_1980-as_evekben.pdf.

⁵ Astrida Neimanis, „Hydrofeminism: Or, On Becoming a Body of Water,” in *Undutiful Daughters: Mobilizing Future Concepts, Bodies and Subjectivities in Feminist Thought and Practice*, szerk. Henriette Gunkel, Chrysanthi Nigianni és Fanny Söderbäck (Palgrave Macmillan, 2012).

megvéd és fenntart minket. Ha például megiszunk egy pohár vizet, azzal a vízben kísértő testek szellemeit vesszük magunkhoz, amelyeket később visszajuttatunk az áramlásba. Astrida **Virginia Woolf**tól is idéz, aki szerint a testünkben lévő áramlásokat testről-testre adjuk át, állandóan összekapcsolódva a másikkal.

A kérdés az, hogy a nemiség részleges, képlékeny és alkalmi, pillanatnyi vonatkozásaihoz mennyire tudunk alkalmazkodni, mennyire tudunk azonosulni vele? A cseppfolyóssághoz olyan könnyű lenne kapcsolódni, mint amilyen természetesen vágyunk rá? A szubjektum lehet képlékeny, játékos, az alkalom szülte, én-határokat megszüntető, deterritorializált energia, ugyanakkor lehet egy örök rejtély és bonyodalom, saját individuumának zártsága is.

Kuratori munkánkban a fent említett jelenség szervessé válásának folyamatára fókuszálunk, annak pozitívumaival és nehézségeivel egyaránt, a szubjektum szintjén. Az esemény-kiállítás a nehezen körvonalazható generációnk tapogatódzását fedi le a szexualitás fluiditásával kapcsolatban. Elsősorban, a globális kapitalizmus világában szocializálódott generációkhoz szólunk, de nem kizárólagosan.

Mindezt a tágan értelmezett visszavarázsosítás (*re-enchantment*) eszközével tesszük. A központját vesztett és gyorsan változó világban, ebben a szabad áramlásban keressük a többletet, a lélek oldalát a szexualitásban. Fontos forrásunk ehhez a **Whitechapel Magic** című kötete, illetve **Silvia Federici** *Reenchanting the World* című könyve⁶. Federici fontos kérdéseket vet fel, amelyek minket is közelebb visznek a szexualitás fluid értelmezéséhez: „*El tudjuk-e képzelni, hogy életünket a másokkal, köztük az állatokkal, a vizekkel, a növényekkel és a hegyekkel való kapcsolataink közössége köré építsük újjá – amiket a robotok nagyszabású építése minden bizonnyal tönkre fog tenni? Ez az a horizont, amelyet a közös javakról szóló diskurzus és politika ma megnyit számunkra, nem a múltba való lehetetlen visszatérés ígérete, hanem annak lehetősége, hogy visszaszerezzük a földi sorsunkról való közös döntés hatalmát. Ezt nevezem én a világ újravarázsosításának.*”⁷

Federici a kizsákmányoló kapitalizmus alternatívájaként írja le a – legtöbbször nőkből és az általuk végzett munkából kiinduló – közösségeket, melyek visszavarázsosítják a világot a közösségin és a köztulajdonon (*commons*) keresztül. Ezeket a közösségeket mi a hidrofeminizmusból kiindulva fluid egyénekből, folyamatosan változó és egymással érintkező szubjektumokból álló csoportokként képzeljük el. A szexualitás a köz tekintetében pedig amellet, hogy fluid, elsősorban nem kizsákmányoló.

A résztvevő művészek mind egyéni meglátásaikat, tapasztalataikat, kérdéseiket, pillanatnyi szabadságukat, vagy épp meg nem élt szabadságukat mutatják be a témával kapcsolatban. Ebbe a térbe belépve a néző önmaga is megtapasztalhatja szubjektív viszonyulását a fluid, játékos természethez. Mindezt pedig változatos nyelven ábrázoljuk: képzőművészet, fotográfia, videóművészet, performance művészet, táncművészet, és zene is része lesz az eseménynek.

⁶ Silvia Federici, *Re-enchanting the World. Feminism and the Politics of the Commons* (Kairos, 2019).

⁷ Federici, *Re-enchanting the World*, 8. („Can we imagine reconstructing our lives around a commoning of our relations with others, including animals, waters, plants, and mountains—which the large-scale construction of robots will certainly destroy? This is the horizon that the discourse and the politics of the commons opens for us today, not the promise of an impossible return to the past but the possibility of recovering the power of collectively deciding our fate on this earth. This is what I call re-enchanting the world.”), saját fordítás

A felkért művészekhez a kurátori koncepció mellett egy-egy a témával kapcsolatban általunk írt rövid novellát is eljuttattunk, ezzel is teret engedve a szubjektivitásnak és a varázslatosságnak. A résztvevők ezekből kiindulva járulnak hozzá a kiállításhoz már meglévő vagy új munkáikkal.

Az egyestés kiállításra a látogatók először a büfé terébe érkeznek meg, ahol az alkalomhoz illő étellel és itallal várjuk őket. A falakon az eseményt megelőző munkát, a kutatást mutatjuk be. Ezt követően a nézők belépnek a színházterembe, ahol a fények, a mozgás, és a hangok segítségével vezetjük végig őket indirekt módon. A fókuszvezetésben és a forgatókönyv megtervezésében **Nagy Reginával** dolgoztunk együtt.

Az első mű **Kis Judit** installációja, amely lefekteti a biztonságos kereteket és beindítja a gondolkodást egyéni határainkról. Az általában színpadként használt terület felett **Antalka Zsófia** gyöngyfűgönye lóg, amely a női identitás szilárd definiálása helyett flexibilis értelmezésre hívja a nézőt.

A színpadi térben a képzőművészeti objektumok mellett táncosok is megjelennek. Látható egy szóló, amelyet **Julien Klopfenstein** ad elő, és aki a földi kísértés, a vágyak kiszámíthatatlan béklyóival küzd. Ebbe a szólóba kapcsolódik bele **Kiss Rebeka Petra**, akivel egy rövid ideig közös duett lesz látható, az érintés finomsága, a felszabadítás, a női dualitás, az androgün jellem csillan meg a visszaesés dinamikáját követve. Ebből a duettből lép ki Rebeka és ér oda a térben elhelyezett vizes agyaghoz, amelyhez a nézők is hozzáérhetnek, ő maga pedig formálni kezdi, és a nézők kezébe is helyezheti, így kialakítva a kapcsolódást a természetes anyaghoz és az áramláshoz, az alkalmi formálódáshoz. Mindeközben egy harmadik táncos, **Nemes Zsófia** a saját zárt rendszerében maradva halad a térben. A tánc a **LEVIMATE** formáció, illetve **Labus Lili** zenéjére történik. A térben **Szeli Kamilla** szobormunkái lesznek még elhelyezve, amellyel kapcsolatban egy negyedik táncos, **Czakó Anita** performansa látható.

A rendszerint nézőtérként használt lépcsőn **Kmetyó Annamária** gyerekkori szorongással kapcsolatos maszturbációról szóló performanszára kerül sor. Majd visszatérve a színpadra **Simon Zsuzsi** videómunkáját vetítjük a falra, amely a női orgazmust a természettel állítja párhuzamba.

A színházterem végében található mű **Bori Om** hidrofeminista művész multimediális installációja. Az udvarra kivezető folyosón **Fejér Bernadett** fotói lógnak, a kilépés előtt pedig lehetőség van kezét mosni is a ciklus lezárásaként.

A felszabadulást, fluidságot, felengedést akármennyire is támogatjuk, nem várjuk el természetesen mindenkitől, ezért a mosakodást mint tisztító rituálé elvégzését a nézők belátására bízunk, ahogy a participativitást is az eseményen egészen belül. Mindenkinek szeretnénk megadni a szabadságot és teret engedni annak, amit a teste jónak lát, nyomásgyakorlás nélkül. Az esemény végeztével szeretnénk egy nyílt párbeszédet fenntartani a közönségünkkel, teret biztosítva a felmerülő érzések megélésére és továbbítására. Ezt a tér megnyitásával, a szabad bejárással biztosítanánk mindenkinek.

A helyszínen készített dokumentációt, kutatási anyagot szeretnénk felhasználni a projekt utóéletében. A projekt továbbvitelére nyitottak vagyunk, viszont nem szeretnénk és nem is tudnánk megismételni teljes egészében máshol, csak az intimitás és a helyspecifikusság elvesztésével, amelyek az alapjait képezik projektünknek.

Célunk egy olyan szabadon áramló teret létrehozni, ahol mindenki önmagán és a körülötte zajló eseményeken keresztül merülhet bele a nemiség és a szexualitás fluid közegébe, saját tempójában, tapasztalás útján.